

Aan mevrouw drs. K.H. Ollongren
minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		ALG 10444/2020	11 mei 2020
onderwerp			
IPO-reactie op BZK-brief 'Toekomst openbaar bestuur'			

Geachte mevrouw Ollongren,

Graag gaan wij met u en de andere medeoverheden in gesprek over de toekomst van het openbaar bestuur. Uw brief zien wij als uitnodiging daartoe. Wij herkennen de ontwikkelingen die u schetst. Het openbaar bestuur in Nederland staat voor een complexe opgave. Het gezamenlijk realiseren van de maatschappelijke opgaven wordt steeds urgenter, maar kent conflicterende belangen en de samenleving waarmee de verbinding moet worden gezocht, wordt steeds veeleisender en kritischer. Over de toekomst van het openbaar bestuur valt daarom veel te zeggen, maar in deze reactie richten we ons op enkele hoofdzaken.

Samenwerken aan maatschappelijke opgaven met de realisatiekracht van het middenbestuur

Hoe gaan we om met de ruimte, hoe jagen we de regionale economie aan en hoe realiseren we bijvoorbeeld verduurzaming met draagvlak bij inwoners? Belangrijke opgaven van Nederland, waar wij als provincies aan werken, spelen zich af op het regionale niveau. We worden voortdurend geconfronteerd met urgente en complexe maatschappelijke opgaven die gemeentegrenzen overschrijden en vragen om een daadkrachtig en adequaat antwoord. En om samenwerking, want niemand kan deze ontwikkelingen alleen aan. Vanuit eigen kracht en waarde leveren we als provincies in deze samenwerking een belangrijke bijdrage. Zeker ook nu inzake de gevolgen van Covid-19 laten we in de praktijk zien hoe we hier als overheden gezamenlijk aan werken.

Gerichter (regionaal) samenwerken vanuit de opgave: de provincie als dé regionale overheid
Als rode draad door al de maatschappelijke opgaven loopt de gebiedsgerichte aanpak: samenhangend en met maatwerk van betrokkenen in de betreffende regio tot realisatie van de opgaven komen. Dat geldt bijvoorbeeld bij de stikstofproblematiek, de RES-aanpak bij de klimaat- en energietransitie, of de water- en droogteproblematiek. In het licht van de kwaliteit van het openbaar bestuur zouden wij ook graag met u spreken over andere onderwerpen die vaak op regionale schaal spelen, bijvoorbeeld sociaal domein, zorg en veiligheid. Het begrip regio is

Inlichtingen bij :
Email :
Bijlagen : geen

daarmee niet geografisch gedefinieerd, maar afhankelijk van de specifieke opgave en de partners die de opgave oppakken. Veel maatschappelijke vraagstukken zijn het best op regionale schaal aan te pakken.

Opgaven houden zich ook niet aan bestuurlijke grenzen, daarom werken we over provincie- en zelfs over Rijksgrenzen heen. Vanuit het perspectief dat inwoners, instellingen en ondernemers om oplossingen vragen.

De maatschappelijke opgaven vragen vaak om betrokkenheid van verschillende bestuurslagen. Veel taken worden gebiedsgericht opgepakt vanuit de opgaven in samenwerking tussen overheden en andere partners. Verplichte samenwerkingsverbanden passen daar niet bij, knellende kaders voor de uitvoering van gedecentraliseerde taken evenmin. Het gaat er volgens ons niet om nieuwe **hulpstructuren (regio's) rond de opgaven te bouwen, maar de** huidige bestuurslagen zich op een juiste manier te laten verhouden tot de opgaven. We roepen het Rijk daarom op om samen met de medeoverheden aan de voorkant focus aan te brengen op welk doel gehaald zou moeten worden en dat het aan de betrokkenen is om te bepalen op welke manier en met wie. Dat zou bijvoorbeeld een passende werkwijze zijn bij de NOVI.

Beter toerusten medeoverheden: eigen belastinggebied

Wij onderschrijven uw keuze om gemeenten, provincies en waterschappen beter toe te rusten en daarmee hun positie in de bestaande bestuurlijke hoofdstructuur te versterken. En om op die wijze bij te dragen aan het vergroten van de democratische legitimiteit van regionale samenwerking. Ten aanzien van de regionale opgaven heeft de provincie meerwaarde - versterkt doordat de druk op de fysieke ruimte toeneemt - omdat provincies bovenlokale maatschappelijke wensen en belangentegenstellingen democratisch kunnen afwegen en kunnen overbruggen.

Andere centrale elementen hierbij zijn voor ons dat decentralisaties naar medeoverheden gepaard gaan met passende verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden, voldoende financiële middelen, een adequaat eigen belastinggebied, toegang tot landelijke adviesorganen en het delen van de juiste kennis, zodat er volwaardige politieke keuzes gemaakt kunnen worden met draagvlak op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. Het vraagt nadrukkelijk ook om meer integraliteit in het Rijksbeleid en minder verkokering op nationaal niveau. Over decentralisaties adviseert de staatscommissie parlementair stelsel in haar eindrapport om een aantal duidelijke, procesmatige en randvoorwaardelijk getinte normen te verankeren in een Wet op de decentralisaties. Wij zijn benieuwd hoe u daar tegenaan kijkt.

Verbondenheid met de inwoners versterken

Voor provincies is democratische betrokkenheid een herkenbaar en belangrijk thema. Vanuit de Kring van Commissarissen is met u gesproken over de manieren waarop de provincies werken aan het versterken van de democratie en over het versterken van de relatie tussen de provincies en het samenwerkingsprogramma Democratie in Actie. Alle provincies zijn op hun eigen manier bezig met participatie en het experimenteren met directere vormen van democratie. Ook wordt werk gemaakt van de verbetering van het samenspel binnen en tussen GS, PS en de ambtelijke organisatie, gezien de grote invloed hiervan op de samenwerkingskracht van de provincie. Daarnaast ondersteunen verschillende provincies gemeenten bij het versterken van de democratie. Provincies doen dit vanuit hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het openbaar bestuur.

Financiële druk op gemeenten

Vanuit zowel onze toezichhoudende rol als in onze samenwerking met gemeenten bij regionale ontwikkeling nemen wij waar dat de (financiële) druk op gemeenten na de omvangrijke decentralisaties bijzonder groot is. Wij begrijpen dan ook de aandacht die u in uw brief geeft aan gemeenten, gezien de daar waargenomen grootste urgentie. De financiële druk neemt nu nog verder toe als gevolg van Covid-19. Veel van de elementen die de VNG in haar reactie van 6 februari 2020 op uw brief geeft, herkennen en onderschrijven we.

Versterking van het openbaar bestuur

Voor de regionale aanpak van maatschappelijke vraagstukken hebben we elkaar hard nodig. We hebben de ambitie om als één overheid op te trekken. Inwoners vragen dit van ons. Verbetering van het interbestuurlijk samenwerken is essentieel voor het realiseren van oplossingen voor grote maatschappelijke opgaven. Zo versterken we het openbaar bestuur dat de huidige en toekomstige vraagstukken van een passend antwoord kan voorzien. Hier werken we aan en over de concretisering ervan willen we graag met u in gesprek. Wij hebben deze brief ook in afschrift gestuurd aan de Tweede Kamer, de VNG en de UvW.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

A.J. van der Maas
Voorzitter Bestuurlijke Adviescommissie Kwaliteit Openbaar Bestuur